

Najaarsnota 2023

De Najaarsnota 2023 is een tussentijdse rapportage over de stand van zaken en afwijkingen van de realisatie na de eerste acht maanden t.o.v. de begroting 2023

ZAAKNUMMER: 3159827

Behoort bij besluit van de raad der gemeente
Alphen aan den Rijn, van 14 dec 23
De griffier,

3159827
nr.

v16.11.2023

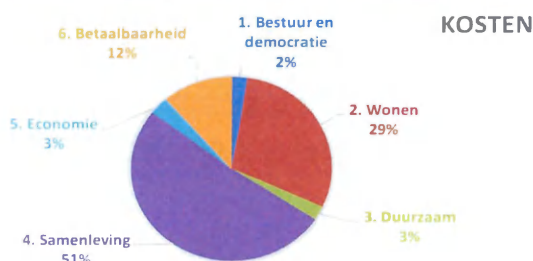
RAADSVERSIE behandeling 14 december 2023

INHOUDSOPGAVE

Najaarsnota 2023 in 1 oogopslag	3
Inleiding	4
P1 Bestuur en democratie	10
P2 Wonen	19
P3 Duurzaam.....	32
P4 Samenleving	44
P5 Economie.....	72
P6 Betaalbaarheid	79
Bijlage 1 Grote Projecten	88
Bijlage 2 Financiering	94
Bijlage 3 Kredieten	97
Bijlage 4 Resevemutaties	100
Bijlage 5 Begrotingswijzigingen	106
Bijlage 6 Lasten en Baten per taakveld	109
Bijlage 7 Lijst van afkortingen.....	112

NAJAARSNOTA 2023 IN 1 OOGOPSLAG

Na Najaarsnota 2023 gemeente Alphen aan den Rijn

OPBRENGSTEN

45%		13%	
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		OZB	
Van het Rijk	€ 222.175.130		€ 23.956.057
Overige middelen		Afvalstoffenheffing	
Overige inkomsten	€ 77.968.929		€ 15.814.757
Overige inkomsten	€ 204.548.505	Rioolheffng	
		€ 13.960.000	
		Vergunningen en leges	
		€ 6.380.939	
		Parkeerbelastingen	
		€ 2.944.057	
		Grafrechten	
		€ 1.275.836	
		Parkeer inkomsten	
		€ 1.198.423	
		Overige belastingen	
		€ 318.801	
		Van inwoners	
		€ 65.848.870	

Wat zijn onze kosten

Sociaal domein	€	183.991.267
Samenkracht en burgerparticipatie	€	45.543.951
Wijkteams	€	2.790.711
Bijstandsverlening	€	51.658.471
Participatie en integratie	€	26.797.985
Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdwet	€	57.200.149

Fysieke leefomgeving	€	47.062.486
Verkeer en wegen	€	26.396.603
Parkeren	€	3.895.893
Openbaar vervoer	€	280.889
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€	5.763.272
Groen	€	10.725.829

Mutaties reserves	€	63.827.235
-------------------	---	------------

Bedrijfsvoering	€	47.631.474
-----------------	---	------------

Volksgesondheid en milieu	€	43.416.160
Volksgesondheid	€	6.545.728
Riolering	€	12.357.200
Afval	€	12.850.324
Milieubeheer	€	10.455.763
Begraven	€	1.207.145

Sport, cultuur en recreatie	€	22.209.716
Sport	€	10.589.038
Cultuur en media	€	11.620.678

Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	€	38.100.009
Ruimtelijke ordening en grondexploitaties	€	29.789.161
Wonen en bouwen	€	8.310.848

Onderwijs	€	20.699.110
Openbaar onderwijs	€	1.262.228
Onderwijshuisvesting	€	11.796.944
Onderwijsbeleid en LL-zaken	€	7.639.938

Openbare orde en veiligheid	€	11.083.351
-----------------------------	---	------------

Bestuur	€	10.000.489
Bestuurszaken	€	5.149.590
Burgerzaken	€	4.850.899

Financiering en algemene dekkingsmiddelen	€	4.631.898
Overige baten en lasten en Treasury	€	2.781.325
OZB	€	1.850.573

Economie	€	6.959.692
Economische ontwikkeling	€	4.517.209
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€	1.327.653
Economische promotie	€	1.114.830

Wat zijn onze opbrengsten
(ter dekking van de kosten):
€ 492.572.505

Wat zijn onze kosten:
€ 499.612.887

Prognose resultaat 2023*	€	-7.040.382	N
- waarvan structureel:	€	-68.555	N
- waarvan incidenteel:	€	-6.971.827	N

N = Nadeel

V = Voordeel

* Dit resultaat wordt verrekend via de Algemene Reserve.

INLEIDING

NAJAARSNOTA 2023

De Najaarsnota 2023 is een tussentijdse rapportage. Hiermee informeert het college de raad over afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de Begroting 2023 na de eerste acht maanden. De Najaarsnota 2023 is het laatste algemene bijstellingsmoment van de geraamde baten en lasten van de Begroting 2023.

HIGHLIGHTS VAN DE EERSTE ACHT MAANDEN VAN 2023

In de begroting 2023 zijn de ambities en doelstellingen van het college geformuleerd en vervolgens beklonken door de raad. Gedurende het lopende jaar 2023 is er de nodige vooruitgang geboekt op deze doelstellingen. Hierover wil het college de raad graag informeren. We lichten hier een aantal voorbeelden uit van hetgeen is bereikt in de eerste acht maanden van 2023.

Zoals terug te lezen is in het Coalitieakkoord 2022–2026 is de inzet van het college om de doelen en ambities met de samenleving en partners gezamenlijk te bereiken. Een gebiedsgerichte manier van werken is hier helpend bij. Zo is in navolging van de inzet van de vijf fysieke gebiedsteams dit jaar in de kernen en wijken invulling gegeven aan de gebiedscyclus. Behoeften en ideeën van inwoners voor de directe leefomgeving worden opgehaald en samen met hen vertaald in de gebiedsagenda's. Met nog meer diepgang is er een dorpsvisie Aarlanderveen in coproductie en participatie met de inwoners opgesteld. Op basis van informatie gestuurd werken is er op buurtniveau een aanzet gemaakt met een prototype (Design Sprint) aanpak voor de integrale vraagstukken in de Edelstenenbuurt. Op het gebied van duurzaamheid is er ook veel in beweging. Richting de zomer zagen we een terugloop in de aanvragen voor energiebesparende middelen en daarom wordt daar dit najaar weer extra op ingezet met het stookseizoen in zicht. Hierbij hebben ook oog voor de huishoudens met een kleinere portemonnee. In samenwerking met onze sociale partners zijn de energiecoaches van start gegaan en hebben zij al menig huishouden voorzien van goed energieadvies. Verder hebben we ook als gemeente een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaamheid. Daarom zijn de nodige stappen gezet in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en pakken we ook ons wagenpark aan. Mobiliteit en duurzaamheid hangen namelijk nauw samen. Het Programma Fietshart is hier een goed voorbeeld van. Het is zowel een duurzame manier van je verplaatsen als gezond om zo je dagelijkse beweging te hebben.

Want ook de gezondheid van onze inwoners is een belangrijk thema van het college. Door middel van preventie voorkomen we zoveel als mogelijk dat kleine problemen erger worden. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bouwen we aan het integrale fundament voor een (voortzetting) van gerichte lokale en (sub-) regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. Wanneer er meer ondersteuning nodig is, kunnen inwoners rekenen op de gemeente en haar uitvoeringspartners. Er wordt hard gewerkt om per 1 januari 2024 de nieuwe organisatie voor jeugd- en gezinshulp in Alphen aan den Rijn gereed te hebben. In deze tijd van inflatie en hoge energiekosten zien we dat inwoners ook soms ondersteuning nodig hebben op het gebied van financiën. De Helpdesk Geldzaken wordt goed gevonden en kan inwoners weer op weg helpen. Het Actiefonds Armoede draagt ook bij aan inwoners en organisaties die in de financiële knel zitten en hier is dan ook al gebruik van gemaakt dit jaar.

De nadere toelichting en resultaten van de bovengenoemde en andere onderwerpen vindt u terug in de zes programma's.

PROGRAMMAMONITOR

In de Najaarsnota 2023 rapporteren we over de stand van zaken m.b.t. de 3^e W-vraag 'wat we in 2023 willen bereiken?' (onze actiedoelen voor 2023). Met het uitvoeren van deze doelen leveren we een bijdrage aan het bereiken van de 'gewenste maatschappelijke effecten' (onze hogere doelen), die in het Coalitieakkoord en Uitvoeringsprogramma 2022-2026 zijn overeengekomen. De mate waarin de gemeente er, na 8 maanden uitvoering, in slaagt om deze gewenste maatschappelijke effecten te bereiken meten we aan de hand van 'indicatoren' (een soort thermometer voor de mate van succes). Deze indicatoren hebben we ook in de primitieve begroting beschreven. Deze stand van zaken van de gewenste maatschappelijke effecten zijn opgenomen in de programma's.

ONTWIKKELING BEGROTINGSRESULTAAT 2023

INLEIDING

De Najaarsnota 2023 is het laatste algemene bijstellingsmoment van de Begroting 2023. Met het raadsbesluit over de Najaarsnota 2023 autoriseert de raad de hierin opgenomen wijzigingen van de Begroting 2023. Deze bijstellingen zijn in beginsel gebaseerd op eerdere college- of raadsbesluiten daartoe. Een overzicht van deze besluiten is hierna opgenomen. Daarnaast verwerken we gebleken (autonome) mutaties in de raming van onze Algemene dekkingsmiddelen.

Programma – Thema (Deelprogramma)	Primitief		Begroting t/m VJN		Raadsbesluit na VJN		NJN Neutraal		NJN Saldo		Begroting 2023	
	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten
1. Bestuur en democratie												
1.A – Bestuur	5.121	30	5.159	30	0	0	-16	0	7	0	5.150	30
1.B – Dienstverlening	4.335	1.843	4.588	1.492	0	0	-113	-44	473	0	4.947	1.448
1.C – Gebiedsregie: wijken en kernen	2.164	0	2.430	0	0	0	-250	0	-50	0	2.130	0
Totaal progr. 1 Bestuur en democratie	11.620	1.873	12.177	1.522	0	0	-380	-44	430	0	12.227	1.478
2. Wonen												
2.A – Veiligheid	10.765	430	11.062	439	0	0	105	77	-37	0	10.911	516
2.B – Infrastructuur, mobiliteit	35.404	3.026	32.612	2.489	0	0	-1.468	610	-530	0	30.614	3.099
2.C – Openbaar gebied	35.479	31.243	37.117	31.976	0	0	72	78	-249	105	37.160	32.159
2.D – Wonen	36.273	38.978	43.369	36.523	-4.495	-5.053	-1.048	-272	339	0	38.166	31.198
Totaal progr. 2 Wonen	117.921	73.677	124.161	71.427	-4.495	-5.053	-2.338	493	-477	105	116.851	66.971
3. Duurzaam												
3.A – Energie, klimaat en economie	4.827	0	9.426	65	0	0	749	164	627	0	10.802	229
Totaal progr. 3 Duurzaam	4.827	0	9.426	65	0	0	749	164	627	0	10.802	229
4. Samenleving												
4.A – Onderwijs, kinderopvang	15.945	2.230	26.536	6.779	0	0	-5.386	-1.027	-451	0	20.699	5.752
4.B – Sport	9.384	2.531	10.056	3.447	0	0	1.416	519	-882	0	10.589	3.966
4.C – Sociaal, cultureel, preventie, vastgoed	10.146	1.294	11.877	1.628	0	0	278	548	-315	0	11.840	2.244
4.D – Participatie, welzijn, zorg, Jeugdhulp	148.769	42.465	158.911	44.020	2.060	6.618	15.314	10.072	3.006	619	179.292	61.261
4.E – Jeugd- en openbare gezondheidszorg	8.281	34	8.826	94	0	0	69	69	0	164	8.895	327
Totaal progr. 4 Samenleving	192.525	48.553	216.206	55.968	2.060	6.618	11.691	10.181	1.358	783	231.315	73.550
5. Economie												
5.A – Economie	8.106	10.598	10.060	11.082	962	-4.562	622	0	-36	0	11.608	6.520
5.B – Toerisme en recreatie	385	100	1.225	607	0	0	-110	40	0	0	1.115	647
Totaal progr. 5 Economie	8.490	10.698	11.285	11.689	962	-4.562	512	40	-36	0	12.723	7.166
6. Betaalbaarheid												
6. – Financiën	170	0	2.396	105	0	0	0	0	115	832	2.511	938
6.A – Algemene dekkingsmiddelen	-638	245.322	-582	248.826	350	350	3	3.478	1.854	7.825	1.625	260.479
6.B – Overhead	42.937	4.678	46.075	4.715	0	0	-210	819	1.766	0	47.631	5.534
6.C – Onvoorzien	100	0	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0
Totaal progr. 6 Betaalbaarheid	42.569	250.000	47.989	253.647	350	350	-206	4.296	3.736	8.658	51.867	266.950

Programma – Thema (Deelprogramma)	Primitief		Begroting t/m VJN		Raadsbesluit na VJN		NJN Neutraal		NJN Saldo		Begroting 2023	
	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten
TOTALE RAMING EXPLOITATIEBUDGETTEN	377.952	384.802	421.244	394.317	-1.123	-2.648	10.027	15.130	5.637	9.545	435.786	416.345
Toevoeging aan de reserves	46.523	0	55.350	0	3.720	0	4.783	0	-25	0	63.827	0
Onttrekking aan de reserves	0	35.081	0	72.215	0	5.245	0	-320	0	-912	0	76.228
TOTALE RAMING TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	46.523	35.081	55.350	72.215	3.720	5.245	4.783	-320	-25	-912	63.827	76.228
TOTALE RAMING BEGROTING 2023	424.474	419.883	476.594	466.532	2.597	2.597	14.810	14.810	5.612	8.634	499.613	492.573
BEGROTINGSSALDO 2023		-4.591		-10.062		0		0		3.022		-7.040
ONTWIKKELING BEGROTINGSRESULTAAT NA NAJAARSNOTA 2023												3.022

Bedragen x € 1.000; + = overschot; - = tekort)

Toelichting kolommen: PRIMITIEF: Ramingen in de Programmabegroting 2023; BEGROTING T/M VJN: Ramingen tot en met de Voorjaarsnota 2023; RAADS-BESLUIT NA VJN: Verwerking raadsbesluiten van ná vaststelling Voorjaarsnota 2023; NJN NEUTRAAL: Bijstellingen in deze Najaarsnota die het saldo niet beïnvloeden, omdat de dekking uit hogere baten en/of door reserveonttrekkingen gebeurt; NJN SALDO: Bijstellingen in deze Najaarsnota die het begrotingssaldo beïnvloeden.

ONTWIKKELING BEGROTINGSRESULTAAT 2023

De ontwikkeling van het begrotingsresultaat 2023 na de mutaties in deze Najaarsnota 2023 is in voorgaand overzicht weergegeven.

TOELICHTING ONTWIKKELING BEGROTINGSRESULTAAT

PRIMITIEVE BEGROTING 2023

In november 2022 heeft de raad de primitieve begroting 2023 vastgesteld met een begrotingssaldo van –€ 4,6 miljoen nadelig.

VOORJAARSNOTA 2023

In juni 2023 heeft de raad de Voorjaarsnota 2023 vastgesteld met een begrotingssaldo van –€ 10,1 miljoen nadelig.

NAJAARSNOTA 2023

De in deze Najaarsnota opgenomen saldo-wijzigingen verlagen de totale lastenraming en batenraming (inclusief reserve-mutaties) in de begroting 2023 met € 3,0 miljoen. Dit saldo is als volgt opgebouwd:

Omschrijving BWN			
NAJAARSNOTA MET SALDOMUTATIE			
Verwerking uitkomsten Mei- en Septembercircularisatie van de kapitaal-lasten en het renteresultaat	1.762	5.719	3.957
Actualisatie van de kapitaal-lasten en het renteresultaat	-291	829	1.120
Actualisatie van de personeels-lasten	2.269	0	-2.269
Overige mutaties	1.873	2.086	213
TOTAAL NAJAARSNOTA MET SALDOMUTATIE			
	5.612	8.634	3.022

Bedragen x € 1.000; +=overschot; -=tekort)

Deze sterke verbetering van het begrotingssaldo wordt vooral veroorzaakt door de verwerking in de begroting van de Mei-, Septembercircularisatie en de mutaties die voortvloeien uit de actualisatie van de kapitaal-lasten en het renteresultaat. Daarnaast heeft er een actualisatie van de personeels-lasten plaats gevonden. Deze personele kostenstijging heeft te maken met de verdere professionaliseringsslag van de organisatie, in combinatie met de inhuur en zorg voor continuïteit op de belangrijke processen. In de aanloop naar de begroting 2025 zal een verbinding gemaakt moeten worden tussen formatie en begroting, zodat de begroting formatie gestuurd kan worden ingericht. Een toelichting op alle individuele mutaties achter de hierboven genoemde totalen vindt u in de volgende hoofdstukken van deze Najaarsnota terug, steeds als laatste onderdeel van ieder begrotingsprogramma.

ONTWIKKELING STRUCTURELE BEGROTINGSSALDO 2023

Een belangrijke graadmeter voor de gezondheid van onze financiële positie is de ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo. Dit laat zien in hoeverre structurele lasten gedekt worden met structurele baten. De provinciaal toezichthouder toetst expliciet op de ontwikkeling van deze maatstaf.

De ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo 2023 na de mutaties in deze Najaarsnota 2023 is hieronder weergegeven:

BEGROTINGSSALDO 2023	Primitief		Begroting t/m VJN		Raadsbesluit na VJN		NJN Neutraal		NJN Saldo		Begroting 2023	
	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten
BATEN EN LASTEN	377.952	384.802	421.244	394.317	-1.123	-2.648	10.027	15.130	5.637	9.545	435.786	416.345
TOEV. EN ONTT. RESERVES	46.523	35.081	55.350	72.215	3.720	5.245	4.783	-320	-25	-912	63.827	76.228
TOTALE RAMING BEGROTING 2023	424.475	419.883	476.594	466.532	2.597	2.597	14.810	14.810	5.612	8.634	499.613	492.573
BEGROTINGSSALDO 2023		-4.591		-10.062		0		0		3.022		-7.040
Waarvan Inc. baten / lasten	28.844	21.932	112.635	105.384	2.597	2.597	2.926	2.926	1.228	1.507	119.385	112.414
STRUCTURELE BEGROTINGSSALDO 2023		2.321		-2.811		0		0		2.743		-69

Bedragen x € 1.000; +=overschot; -=tekort)

Bij de begroting tot en met de Voorjaarsnota 2023 bedroeg het structurele begrotingssaldo -€ 2,8 miljoen (negatief). Na verwerking van de reeds genomen raadsbesluiten na de Voorjaarsnota 2023 en de mutaties in deze Najaarsnota 2023 neemt het saldo van de geraamde structurele baten en lasten met € 2,7 miljoen (positief) toe. Het structurele begrotingssaldo tot en met de Najaarsnota 2023 verbetert t.o.v. de Voorjaarsnota 2023 tot -€ 0,1 miljoen (negatief).

VERWERKTE COLLEGEBSLUITEN

In deze Najaarsnota zijn de volgende collegebesluiten verwerkt:

BWN	ZAACNR.	Omschrijving BWN
NJN NEUTRAAL		
319	3054464	Regenboogconvenant
334	3187266	Energietoeslag 2023
357	3047983	Kwijtschelding huurindex & compensatie vastgoed onderhoudskosten
365	3213957	Investerings ICT t.b.v. OverheidsBV Jeugd en Gezinshulp
NJN SALDO		
550	3147216	Meicirculaire gemeentefonds
551	2997820	Aanpassen parkeertijden avonduren (KDE Parkeren)
567	3207960	Septembercirculaire gemeentefonds 2023

P1 BESTUUR EN DEMOCRATIE

BESTUUR

AMBASSADEURSCHAP/DEMOCRATISCH AKKOORD

WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2023?

We willen werken aan partnerschap op basis van gelijkwaardigheid en een gedeelde verantwoordelijkheid met organisaties en inwoners.

WELKE BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN OF AFWIJINGEN ZIJN ER?

EFFECTINDICATOREN	STREEF- WAARDE 2023	MONITOR NJN 2023	TOELICHTING
Waardering voor betrekken inwoners en organisaties bij beleid en zoeken van samenwerking	6,4	 n.v.t.	Geen nieuwe resultaten uit tweejaarlijkse Burgerpeiling

ALPHEN BEGROOT

Het onderzoek loopt naar of en hoe we diverse budgetten voor wijken en buurten goed in kunnen zetten en de betrokkenheid van inwoners en belangenverenigingen daarbij.

INZET OPENSTAD

Open stad is ingezet voor de participatie in de gebiedscyclus. Zie voor meer info onder onderdeel Gebiedsregie.

RISICO'S BELEIDSVOORBEREIDING EN/OF -UITVOERING

Geen relevante risico's t.o.v. de Voorjaarsnota 2023.

RISICO'S PARTNERORGANISATIES

Geen relevante risico's t.o.v. de Voorjaarsnota 2023.

RELEVANTE BELEIDSNOTA'S

Geen wijzigingen t.o.v. de Voorjaarsnota 2023.

ORGANISATIE: NETWERKORGANISATIE

WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2023?

We willen werken aan een wendbare organisatie waarin integraal wordt samengewerkt en die klaar is voor de toekomst. Dit doen we samen met onze partners en inwoners.